

diep leedwezen uitsprekt, dat de generale eenheid der kerken tegenover de wereld, die vroeger is toegezegd, tegenwoordig zeer veel te wensen overlaat.

Aangenomen wordt een voorstel dat voortaan, bij het houden der kerkvisitatie, de leiding van de vergadering berust bij één der kerkvisitatoren.

Verscheidene rapporten werden uitgebracht, o. a. van den Zondagsdag 29 Mei te Middelburg gehouden. Met blijdschap kon worden medegedeeld, dat deze Zondagsdag in elk opzicht uitnemend geslaagd mocht heeten. Mede wordt vermeld uitgebracht door de deputaten naar de Provinciale Synode van de vergadering, die 26 Juni 1895 te Goes werd gehouden.

Nadat de gewone rondvraag is gehouden, sluit Dr. A. L. Ruyt van Serooskerke de vergadering met dankzegging.

Lowendige Zending en Bijbelcportage in N.-Brabant en Limburg.

Hoewel wij niet een enkele gift kunnen vermelden tot steuning van onzen arbeid, mogen wij de volgende mededeeling niet onthouden.

Voor eenige maanden hadden wij te Hooge-Zwaluwe gelegenheid gevonden om ook aldaar het werk der Zending te beginnen. Onze Colporteur-Bijbelverkooper, Hr. Dekker heeft er onderscheidene malen des Zaterdagavonds een woord gesproken in een kleinen kring van belangstellenden.

Ook is er reeds eenige malen door Dr. Binnema en Dr. Oudang gesproken, en indien de plaats voor aankomst geschikt ware geweest, zou het getal hoorders grooter zijn geweest.

Door den brand, die een groot gedeelte van het dorp heeft verwoest, is echter ook die gehuurde woning verwoest, zoodat er thans nog geen gelegenheid is, het werk voort te zetten. Hr. Dekker bezocht echter onderscheidene malen de vrienden, om hun, die allen verloren hadden, wat zij aan huisraad en kleederen bezaten, een woord van bemoediging en troost toe te spreken.

De bijbels, die we daar in Depot hadden, zijn ook verbrand en de huisgezinnen wier woning is vernield, zaten ook zonder Bijbel en waren natuurlijk niet in staat, om er een te koop. Onder zulke droeve omstandigheden, waarin alleen het Woord Gods troost kan brengen, voelden wij ons gedrongen, om van den regel af te wijken en aldaar gratis Bijbels en N.-Testamenten uit te reiken, ofschoon onze kas het niet toeliet. Maar er is onder die belangstellenden ook behoefte aan eenige ondersteuning, om in den tijdelijken nood te voorzien.

Hierin kunnen wij echter niet treden, tenzij onze Vrienden en Broeders ons daarvoor een extra gave willen toezenden, om die tusschenkomst aan de meest behoeftigen uit te deelen, waarmede Hr. Dekker zich gaarne wil belasten.

Wie zich in gedachten verplaatst kan in den kommersiellen toestand, waarin de kleine kring van onze hoorders zich bevindt, zal ook zeker een kleine gave zenden om hun lijden te verzachten.

Namen Deputaten,
J. H. FERINCK, *Procurator*,
J. K. VAN HAREN, *Secretaris*,
J. DEN BOER, *Penningmeester*,
te Alkmaar.

THEOLOGISCHE SCHOOL.

De arbeid aan de Theol. School mocht door de goedheid onzes Gods, na genoten rust, Dinsdag 17 September weder aanvang met het Admissie-examen.

Behalve de Docenten en Leeraren waren als Curatoren-deputaten hierbij tegenwoordig: D.D. J. Bavinck en Dr. van Goot.

Van de negentien aspiranten werden zes afgewezen. Een dezer werd zelfs niet tot het examen toegelaten, omdat de bezwaren, waarom hij het vorige jaar reeds was afgewezen, nog niet waren opgeheven.

Vrijdagavond 20 September werden de lessen geopend, met een korte, zaakrijke rede over wetenschap en studie, door den Rector, Doc. P. Biesterveld, in een gemeenschappelijke Kruis van Literatoren en Theol. Studenten, alsmede Docenten en Leeraren en eenige predikanten. De J. J. Westerbeek van Eerten sloot dit eerste samenzijn met een opwekkend woord en dankgebed.

Donderdag en Vrijdag hadden intusschen de Curatoren hun arbeid der vorige vergadering — ter nadere regeling van het Literair en Theologisch onderwijs aan onze School — voortgezet en bevestigd; waarvan de Curatoren-Handelingen later verslag zullen geven.

Geve de Heere, dat al de arbeid van dezen cursus, ook van de Curatoren, in zijne gunst begonnen, ook met zijne genadige hulp moge worden voortgezet en ten einde gebragt; en dat de liefde, die steun en het gebed der kerken hiertoe de School steeds bijblijve.

C. MULDER,
Secr. v. d. A. d. Coll.,
Kampen, 23 Sept. '95.

Buitenland.

Duitschland. Von Hammerstein gevallen.

De zaak van den gewezen hoofdredacteur der conservatieve (antirevolutionaire) *Kreiszeitung*, brengt heel wat beroering in Duitschland. De Mecklenburgsche Freiherr Von Hammerstein was lid van den Duitschen Rijksdag en van het Pruisische huis van afgevaardigden; zijn invloed was niet gering, al is te menigmaal overschat. Hij was het, die meermalen in het huis van afgevaardigden voorstelde, om aan de Evangelische kerk meer vrijheid en meer geldmiddelen van staatswege te schenken. Het bestuur der *Kreiszeitung* verklaarde onlangs, dat het zich genoodzaakt had gezien alle betrekkingen tot den voormaligen leider van het blad af te breken, en de zaak aan het gerecht over te geven.

In de kringen waarin Von Hammerstein verkeerde, heeft men deze uitkomst al sedert eenigen tijd verwacht, zoodat de verklaring van het bestuur van bovengenoemd blad voor haar geen verrassing heeten kan. Men liet hem loswegens frauduleus bankroet, bedrog en verdorping van gelden, en eindelijk zou hij voor het gerecht getrokken zijn, indien hij zich niet tijdelijk uit de vneten gemaakt had. Het is een zware slag voor de conservatieven, die ook Stöcker, den gewezen hoofdredacteur, heeft niet te ontkennen, dat Von Hammerstein jaren lang een der voornameste, zoo niet de voornaamste liederen der Christelijk-conservatieve partij geweest is. Men behoefte zich in Duitschland niet te schamen dit te erkennen, omdat tot voor eenige weken, niemand iets op Von Hammerstein wist aan te merken.

Wij twijfelen er aan, of men van conservatieven zijde den moed zal hebben, om in den Pruisischen landdag in het kruit te treden voor dezelfde zaak, waarvoor Von Hammerstein zoo dikwijls streed, namelijk voor de vrijheid en zelfstandigheid der Evangelische landskerk.

De invoering van de Zondagswet heeft helaas in Duitschland aanleiding gegeven tot meerder bezoek aan herbergen, waardoor het verbruik van sterke drank toenam. Het centraal bestuur der Evangelisch-Christelijke omhoudingsvereniging in Duitschland tot bestrijding van de drankzucht, waarvan de predikant Dr. Rindfleisch voorzitter is, heeft daarom een adres tot den keizer gezonden. In dat adres wordt het dankbaar erkend, dat door de wet Zondagsrust is verkerd, doch gewaagt er ook van, dat een noodkreet door het gansche land gaat, omdat, terwijl des Zondags alle andere zaken rusten moeten, de brandwijnverkoop tot kennelijk verdoerf van ons volk, daarvan uitgezonderd is en juist op Zondag het drukst is. Het verzoek eindigt met de bede, dat de keizer een verandering in de Zondagswet zal tot stand brengen, waardoor een einde gemaakt wordt aan het toenemend gebruik van sterke dranken.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

DE WAGENMAKER.

VL.

EEN FREEDAG.

Weder gaan we naar het marktplein. Maar nu niet om er de koopers en verkopers gade te slaan. 't Is thans feest, en burgers en buitenlieden zijn toegestroomd om het feest te vieren.

Op den top van een hoogen paal was een houten vogel geplaatst. Op dien vogel moest met pijlen uit handbogen worden geschoten. Wie hem zoo raakte dat hij viel — wat niet makkelijk was — werd met luid gejuich en met vreugdevol geroep begroet door de toeschouwers en muzikanten, die rondom het afgestapelde deel der markt stonden, waar geschoten werd.

Hadden alle schutters — 't waren meest jongelui — hun beurt gehad, dan beproefden zij, die den vogel hadden afgeschoten, hun bekwamenheid tegen elkander, soms door te schieten op plumballen die door den wind heen en weer werden bewogen, of ook wel door te beproeven wie met de minste schoten een voorwerp op grooten afstand geplaatst wist te treffen. Wie 't dan eindelijk won was de koning van 't feest, werd door een der vele juffers die mede waren gekomen, gekroond en kreeg bovendien een fraaie prijs, dien de stad hem verleende.

Behalve het schieten waren er ook nog andere vermakkigheden voor ouderen en jongeren, zooda als kegelen, mastklommen en zulke meer. Ten slotte werden er groote maaltijden aangebracht, meest in de open lucht en de schutterkoning was dan de eerste op het feest, zijn gezondheid werd gedronken en hij werd het eerst bediend.

De armen werden op statkosten onthaald. Aan zulk een feest, dat natuurlijk niet alle dagen voorkwam, namen ongeveer alle burgers die maar konden deel. Zoo ging 't ook nu. Zelfs de leeraars waren er eveneens als de priester. Dit vindt ge misschien vreemd. Maar hij moet wel bedenken, vrienden, dat het ten eerste bij zulke feesten volstrekt niet toeging als thans op onze kermissen, die trouwens vroeger ook heel wat anders waren dan thans. Zelfs was een schuttersfeest eigenlijk iets heel nuttigs in een tijd, toen de burgers elk oogenblik konden ge-roepen worden om hun stad te verdedigen. Niet zelden begonnen zulke feesten, die gehouden werden van de Noordzee af tot Polen toe, — ook in ons vaderland — met een plichtige dienst in de kerk.

Daarbij heerschen in andere landen ook andere zeden en gebruiken dan bij ons, en al volgen wij wat daar geschiedt niet na, 't behoort daarom nog niet slecht te zijn. David liep 'huppelende met alle macht' voor de ark des Heeren (2 Sam. 6). Dit was goed, en toch zal dit hier niemand dat naden op een feestdag, als wij den Heere loven. Feest houden is trouwens op zich zelf volstrekt niet kwaad; 't komt er maar op aan hoe. Naar een bruiloft gaan deed de Heere Jezus niet zijn discipelen; maar zich op een bruiloft drooken drinken, dat verbiedt het Woord Gods nadrukkelijk.

Ook Klaus de wagenmaker was met vrouw en kinderen naar het feest gegaan, en zat daar op een hoogte die men gemaakt had voor de heeren van den raad, de oversten van de gilden en andere meer voornamen personen. Te rechterzijde van hen was een getimmerde voor de vrouwen en dochters, links zaten aanzienlijke toeschouwers van buiten. Overigens moesten de toeschouwers zich vergenoegen met staanplaatsen, voor zoover zij niet in de omringende huizen voor de vensters en op de daken een kijkplaats hadden.

Het feest duurde tot ongeveer drie uur in den namiddag; 't weer was heerlijk en het getal toeschouwers groot. Toen eindelijk de koning gekroond, de jeugd moe gespeeld en al 't moois bekeken was, stond men op en werd het voor een oogenblik op de markt ledig. De dienaars en koks hadden nu gelegenheid alles in gereedheid te brengen voor den maaltijd die volgen zou.

In een groote rijkversierde tent op het marktplein sien we tegen vijf uur een aanzienlijk gezelschap bijeen. 't Zijn de heeren van den raad, eenige edellieden uit den omtrek, benevens een aantal der aanzienlijkste of meest geachte burgers en burgeressen. Onder hen merken we ook op onzenouden vriend, den wagenmaker. Aan zijn rechterhand zit aan de tafel, aan den welvoorzien franschisch, zijn vriend, de raadsheer Friedrichs. De eereplaats onder allen heeft de schutterkoning.

De maaltijd begon en weidra werd duidelijk, hoe de feestvreugde den eelst had opgewekt. Er werd recht smakelijk gegeten en gedronken, en niet minder druk geredeneerd over alles en allerlei. Heildronken werden uitgebracht op den keizer, op den koning van 't feest en op de regering der